

Arbeidsmarkedet nå – april 2017

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Utredningsseksjonen i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Leonid Andreev, Leonid.Andreev@nav.no, 28.april 2017.

Nedgang i bruttoledigheten

Bruttoledigheten, som er summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, gikk ned med 700 personer fra mars til april, ifølge sesongjusterte tall fra NAV. Dette er den femte måneden på rad med nedgang i bruttoledigheten. Antallet helt ledige falt med 400 personer fra mars til april, og antallet arbeidssøkere på tiltak gikk ned med 300.

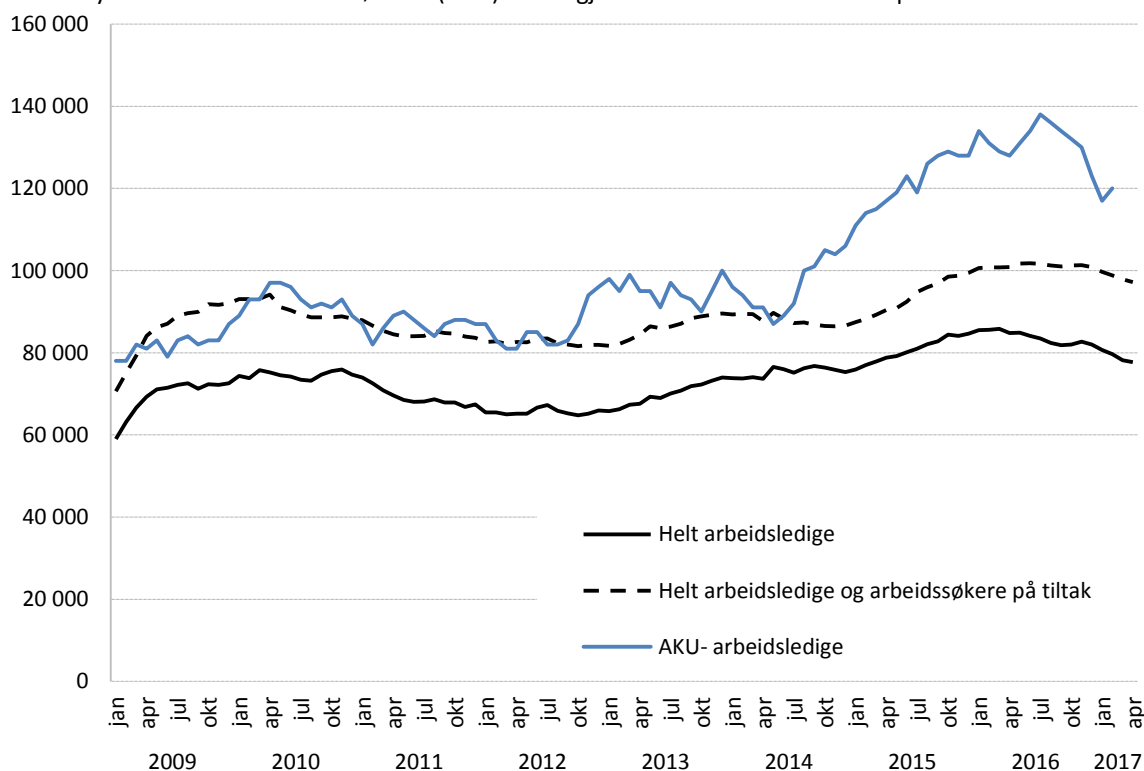
I april var 100 500 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak hos NAV. Dette er 4 000 færre enn i april i fjor, hvilket tilsvarer en nedgang på 4 prosent. Bruttoledigheten utgjør nå 3,6 prosent av arbeidsstyrken, ned fra 3,8 prosent i fjor.

78 200 personer var registrert som helt ledige i april, som er 7 300 færre enn i april i fjor. Det tilsvarer 2,8 prosent av arbeidsstyrken mot 3,1 prosent for ett år siden. 22 300 arbeidssøkere deltok på tiltak i april, som er en økning på 3 200 personer – eller 17 prosent – sammenliknet med april i fjor.

53 900 (54 %) av de som var registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i april mottok dagpenger. Det er 3 600 færre enn i april i fjor (ikke vist i figur). De som ikke mottok dagpenger i april mottok tiltakspenger (9 %) eller ingen ytelse. Noen få mottok arbeidsavklaringspenger (0,5 %).

Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU) var 120 000 personer arbeidsledige i februar, noe som tilsvarer 4,3 prosent av arbeidsstyrken. Arbeidsledigheten gikk ned med 0,4 prosentpoeng, eller 11 000 personer, fra november til februar justert for normale sesongvariasjoner. AKU-ledigheten har vist en avtakende trend siden i fjor høst. Sysselsettingen gikk opp med 9 000 personer fra november til februar ifølge sesongjusterte AKU-tall. På grunn av befolkningsvekst har sysselsettingsprosenten falt fra 68,5 prosent i januar 2015 til 66,9 prosent i februar 2017.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige, bruttoledigheten og arbeidsledige ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftsundersøkelse (AKU). Sesongjusterte tall. Januar 2009 – april 2017

Kilde: NAV og SSB

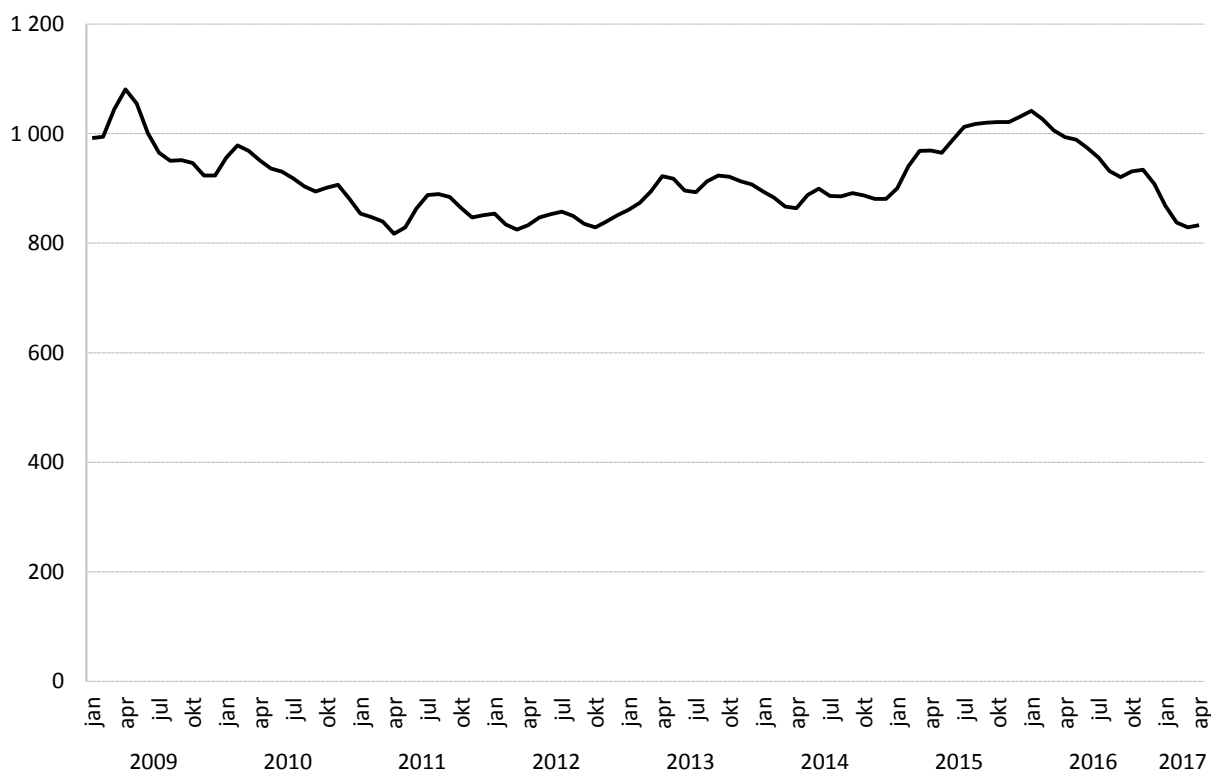
Stabilt antall nye arbeidssøkere

Det ble i gjennomsnitt registrert 830 nye arbeidssøkere per virkedag hos NAV i april, som er samme nivå som i mars. Man må gå tilbake til våren 2012 for å finne så lav tilgang på nye arbeidssøkere,¹ korrigert for sesongvariasjoner (figur 2).

I april var 8 400 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Dette er 4 300 (-34 %) færre enn i april i fjor. Blant de som ble ledige i april var de vanligste yrkesbakgrunnene bygg og anlegg, butikk- og salgsarbeid og industriarbeid (figur 3). Til sammen utgjorde disse over en tredjedel av de som hadde en arbeidssøkervarighet på under fire uker. Innen ingeniør- og ikt-fag finner vi den største prosentvise nedgangen i antallet med arbeidssøkervarighet på under fire uker det siste året.

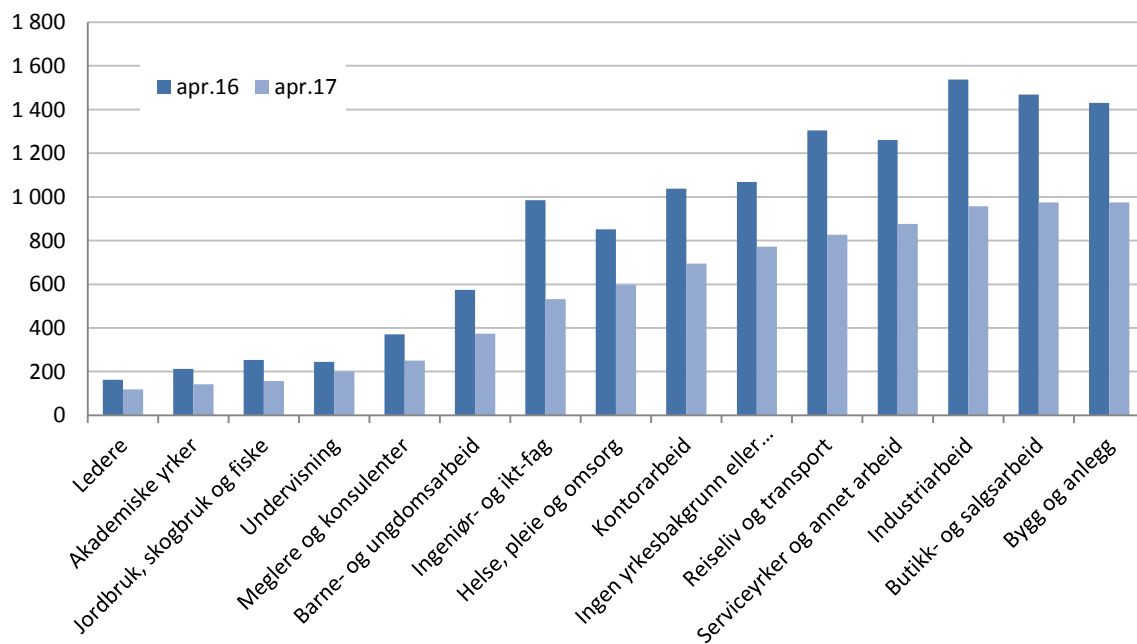
¹ Inkluderer helt ledige, delvis ledige, arbeidssøkere på tiltak og andre arbeidssøkere.

Figur 2. Tilgang av arbeidssøkere per virkedag. Trend. Januar 2009 - april 2017

Kilde: NAV

Figur 3. Antall helt ledige og arbeidssøkere på tiltak med arbeidssøkervarighet under 4 uker, etter yrkesbakgrunn. April 2016 – april 2017

Kilde: NAV

Utviklingen i internasjonal økonomi

Det internasjonale pengefondet (IMF) anslår i april at veksten i verdensøkonomien blir 3,5 prosent i 2017, dette er 0,1 prosentpoeng høyere enn prognosen i januar. Årsaken til oppjusteringen er at veksten i USA, Kina og Japan går bedre enn ventet. IMF forventer at veksten i verdensøkonomien stiger ytterligere til 3,6 prosent i 2018. Det ligger en del usikkerhet i disse forventningen på grunn av en rekke politiske risikoer. Det finnes fortsatt en fare for økende proteksjonisme og handelskrig mellom USA, Kina, Storbritannia og EU, og politiske risikoer for det felles europeiske prosjektet er fortsatt tydelige.

Industriproduksjonen i euroområdet² falt med 0,3 prosent fra januar til februar, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat, etter en oppgang på 0,3 prosent i januar. Sammenlignet med februar i fjor vokste industriproduksjonen i eurosonen med 1,2 prosent. Produksjonen innen byggesektoren viste imidlertid en markant sesongjustert oppgang med 6,9 prosent i februar, og i forhold til februar i fjor økte produksjonen i sektoren med 7,1 prosent.

I februar var arbeidsledighetsraten i eurosonen 9,5 prosent, ned fra 9,6 prosent i desember og januar, ifølge sesongjusterte tall fra Eurostat. Dette er den laveste ledighetsraten i eurosonen siden januar 2009. Blant medlemslandene var arbeidsledigheten lavest i Tsjekkia (3,4 %) og Tyskland (3,9 %), og høyest i Hellas (23,1 % i desember 2016) og Spania (18,0 %).

Ifølge USAs Bureau of Economic Analysis vokste landets BNP med 2,1 prosent i fjerde kvartal 2016, sesongjustert og målt i årlig rate. Selv om veksten var lavere enn i tredje kvartal var utviklingen i andre halvår samlet mer positiv enn i første halvår. Arbeidsledigheten har vært under 5 prosent av arbeidsstyrken siden mai i fjor, og ble på 4,5 prosent av arbeidsstyrken i mars 2017. Dette er 0,2 prosentpoeng lavere enn i februar og 0,5 prosentpoeng lavere enn i mars i fjor.

Utviklingen i norsk økonomi

SSBs produksjonsindeks for olje og gass, industri, bergverk og kraftforsyning viser en oppgang i industriproduksjonen på 1,2 prosent i perioden desember 2016 - februar 2017 sammenlignet med den foregående tremånedersperioden. Oljerelaterte næringer som maskinindustri og metallvareindustri demper fortsatt veksten, mens næringsgruppen oljeraffinering, kjemisk og farmasøytisk industri bidrar til veksten med en økning på 6,1 prosent. Sesongjusterte månedstall viser at industriproduksjonen var uendret fra januar til februar 2017.

Ifølge SSBs konjunkturbarometer for industri og bergverk falt samlet industriproduksjon i første kvartal igjen, men det ser ut til at den nedadgående trenden er i ferd med å flate ut. Utviklingen er fortsatt preget av en ytterligere nedgang i produksjonen til leverandørindustrien som leverer til oljesektoren. Nedgangen innenfor investeringsvarer er oppveiet av økningen innenfor innsatsvarer og konsumvarer. Dette er første gang den samlede produksjonsutviklingen ikke er negativ siden første kvartal 2015. En nedgang i ordretilgangen i eksportmarkedet oppveies av oppgangen i hjemmemarkedet, for første gang siden første kvartal 2014.

² Eurosonen inkluderer Belgia, Tyskland, Estland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederland, Østerrike, Portugal, Slovenia, Slovakia og Finland.

Konjunkturbarometeret viser at norske industriledere generelt har positive forventninger for 2. kvartal 2017. Produsenter av investeringsvarer, det vil si leverandørindustrien til oljesektoren, forventer lite endringer, mens produsenter av innsatsvarer og konsumvarer er optimistiske i sin bedømmelse av utsiktene for det kommende kvartalet.

Den langsiktige trenden for igangsettingstillatelser til nye boliger viser en klar vekst siden oktober 2014, med en utflating på et rekordhøyt nivå de siste tre månedene. Fra april i fjor har det vært en økning på 21 prosent sammenlignet med forrige 12 måneders periode. Utviklingen tyder på fortsatt vekst i boliginvesteringene i år.

Tross at det nå bygges rekordmange boliger i landet og den noe strammere kredittpraksis som er opprettet etter at den nye boliglånsforskriften trådte i kraft i januar i år, steg boligprisene i første kvartal med 1,9 prosent. Fremdeles er veksten sterkest i hovedstadsområdet, i Akershus og Oslo var veksten på henholdsvis 3,8 og 3,0 prosent.

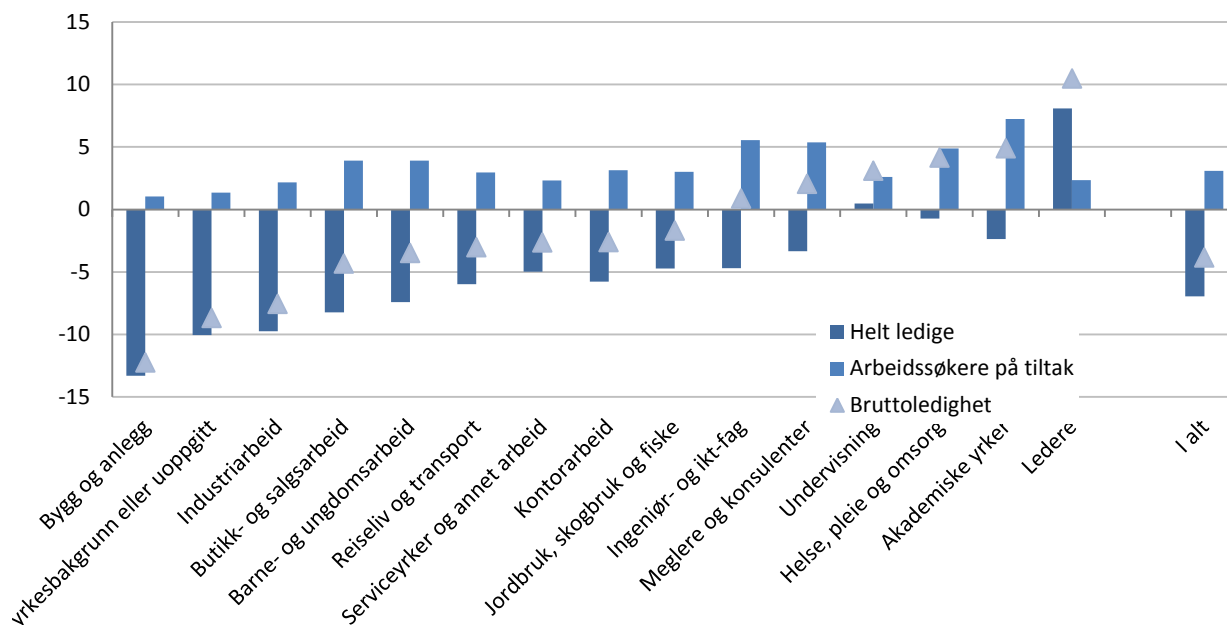
Nedgang i bruttoledigheten for ingeniør- og ikt-fag

Bruttoledigheten falt for de fleste yrkesgruppene fra mars til april, justert for normale sesongvariasjoner. Nedgangen i antallet ledige og arbeidssøkere på tiltak var størst for ingeniør- og ikt-fag, fulgt av industriarbeidere. Dette er den fjerde måneden på rad med nedgang i bruttoledigheten for ingeniører og ikt-yrker, etter at den har økt siden 2013. Bruttoledigheten økte innenfor bygg og anlegg. Tabell 1 i tabellvedlegget viser utviklingen i den sesongjusterte bruttoledigheten for de ulike yrkesgruppene siden april 2016.

Sammenliknet med april i fjor er det ledere som har den største økningen i bruttoledigheten (10 %), fulgt av akademiske yrker (5 %) og helse, pleie og omsorg (4 %) (figur 4). Personer med yrkesbakgrunn fra bygg og anlegg har hatt den største nedgangen i bruttoledigheten det siste året.

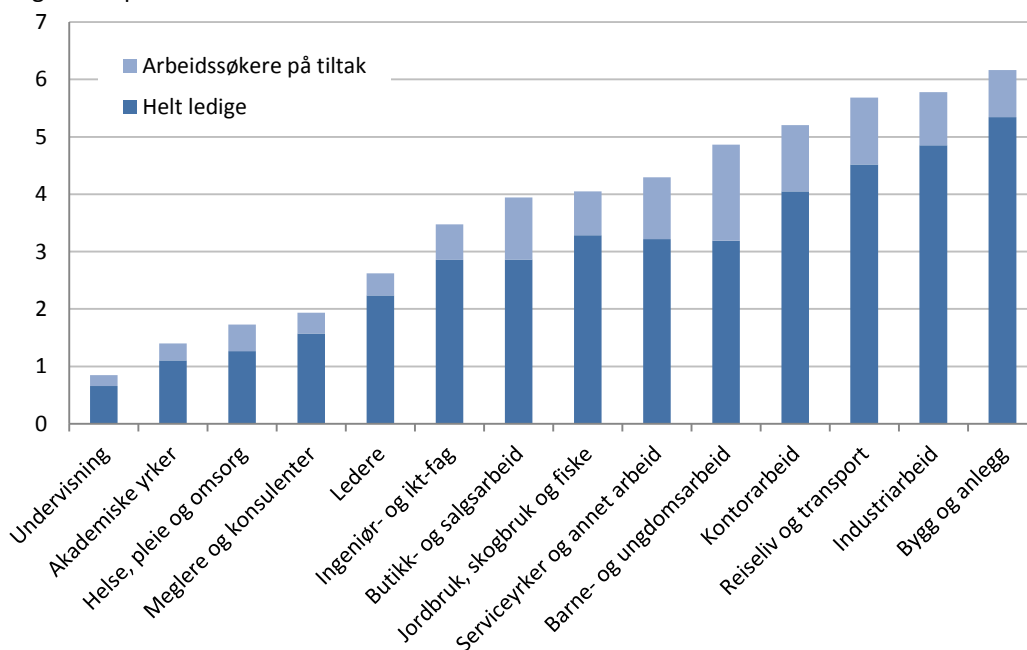
Bruttoledigheten som andel av arbeidsstyrken var i april høyest innen bygg og anlegg (5,8 %) og industriarbeid (5,5 %) (figur 5). Bruttoledigheten var lavest innen undervisning med 0,9 prosent av arbeidsstyrken.

Figur 4. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring for helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. April 2016 – april 2017

Kilde: NAV

Figur 5. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. April 2017

Kilde: NAV

Industriarbeid

Personer med yrkespraksis innen industriarbeid utgjør den største yrkesgruppen blant de arbeidsledige (figur 6). I april var 12 700 industriarbeidere registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak. Det er 1 000 færre enn for ett år siden. Hvis vi ser på enkeltyrker, har

sveisere og platearbeidere hatt den største nedgangen i bruttoledigheten sammenliknet med april 2016. Operatører innen boring har hatt størst økning i ledigheten det siste året.

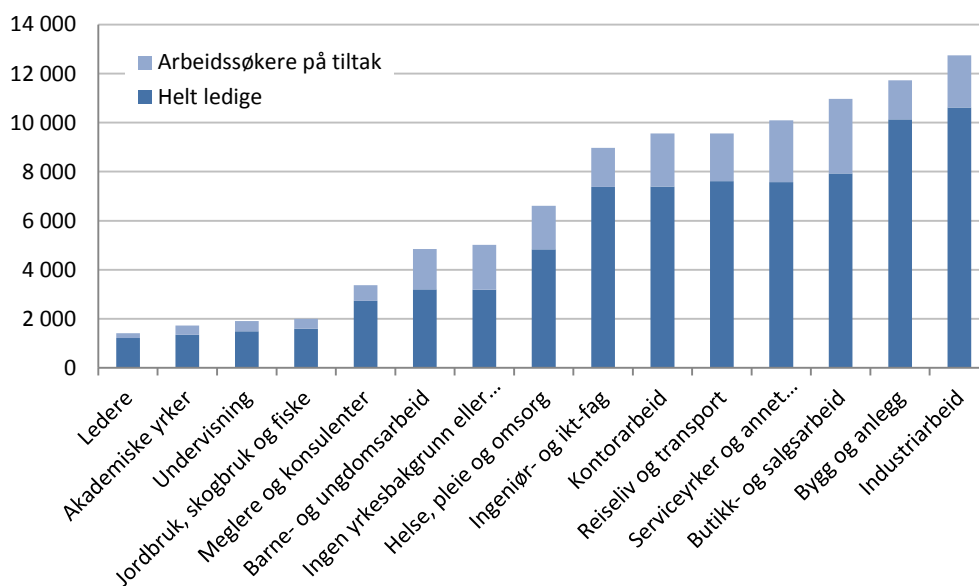
Bygg og anlegg

Det siste året har bruttoledigheten falt mest innen bygge- og anleggsyrker. Ved utgangen av april var 11 800 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med denne yrkesbakgrunnen. Dette er 1 600 færre (-12 %) enn for ett år siden. Bruttoledigheten har gått ned for de fleste yrker innen bygg og anlegg.

Ingeniør- og ikt-fag

Ved utgangen av april var 9 000 personer registrert som helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak med yrkesbakgrunn fra ingeniør- og ikt-fag. Det er omtrent som for ett år siden.

Figur 6. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. Antall personer. April 2017

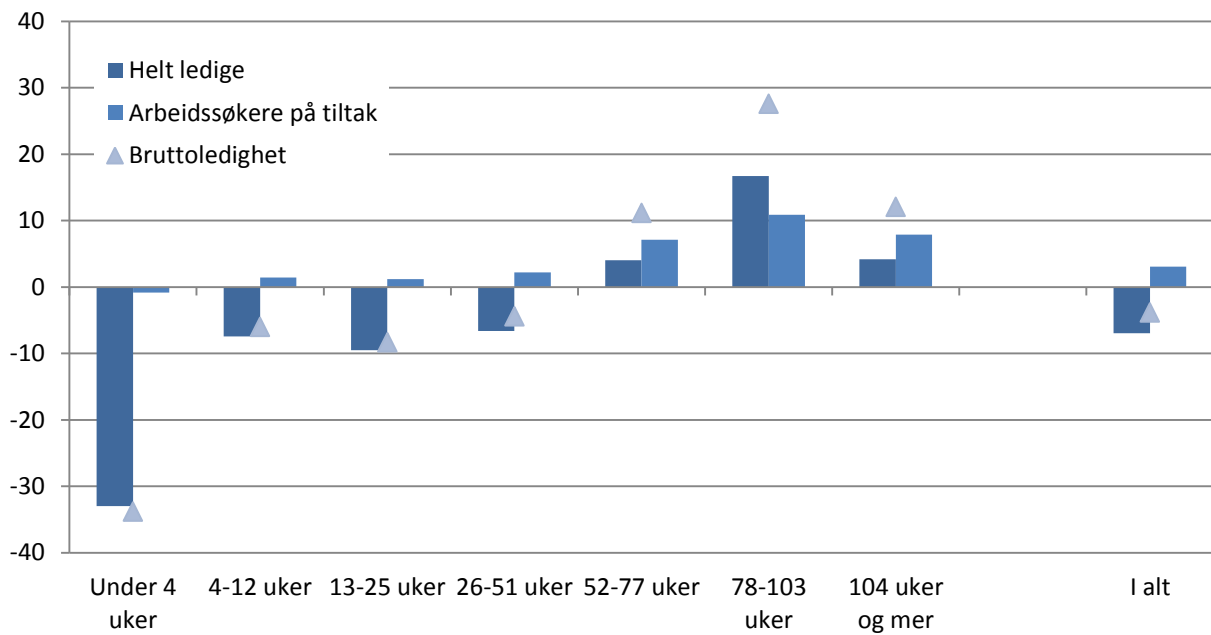

Kilde: NAV

Færre kortidsledige og flere langtidsledige

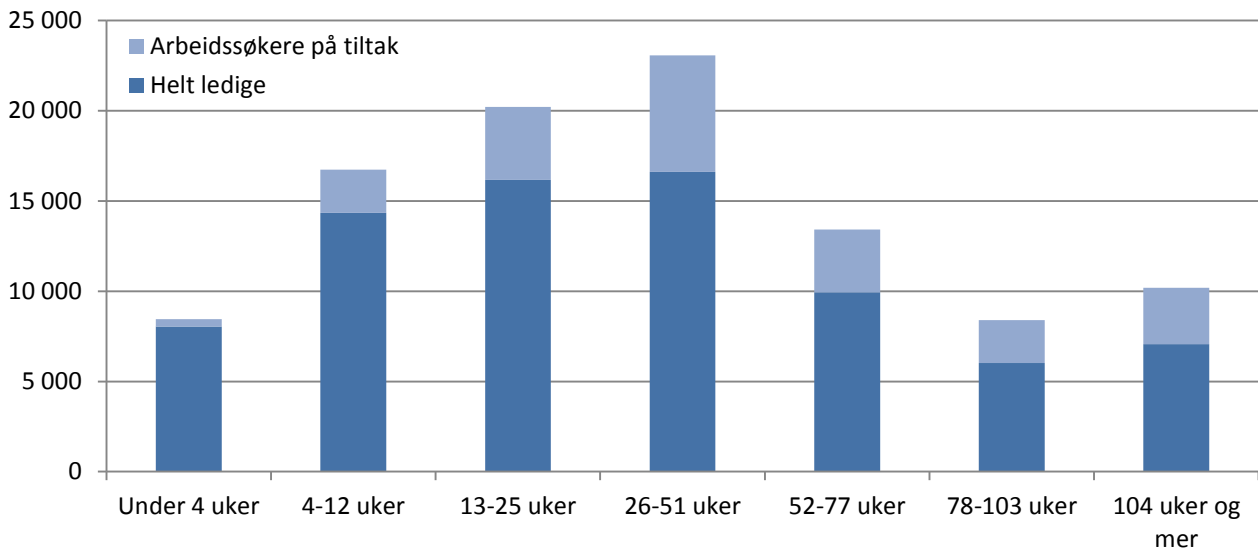
Sammenliknet med april i fjor har ledigheten økt blant helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som har vært arbeidssøkere i over ett år, og falt for de med arbeidssøkervarighet på under et halvt år (figur 7). Til sammen var det i april 4 300 flere helt ledige og arbeidssøkere på tiltak som hadde vært arbeidssøkere i mer enn ett år enn det var i april i fjor, en økning på 15 prosent. Økningen i gruppen som har vært arbeidssøkere i mer enn ett år har stort sett skjedd på Vestlandet. Særlig Rogaland og Hordaland har hatt en stor økning i denne gruppen. Hvis vi ser på yrkesbakgrunn, finner vi at det er innen ingeniør- og ikt-fag det har vært størst økning i antallet som har vært arbeidssøkere i mer enn ett år sammenliknet med i fjor.

Figur 7. Prosentvis endring i bruttoledigheten, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. April 2016 – april 2017

Kilde: NAV

Figur 8. Bruttoledigheten fordelt på helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter arbeidssøkervarighet. Antall personer. April 2017

Kilde: NAV

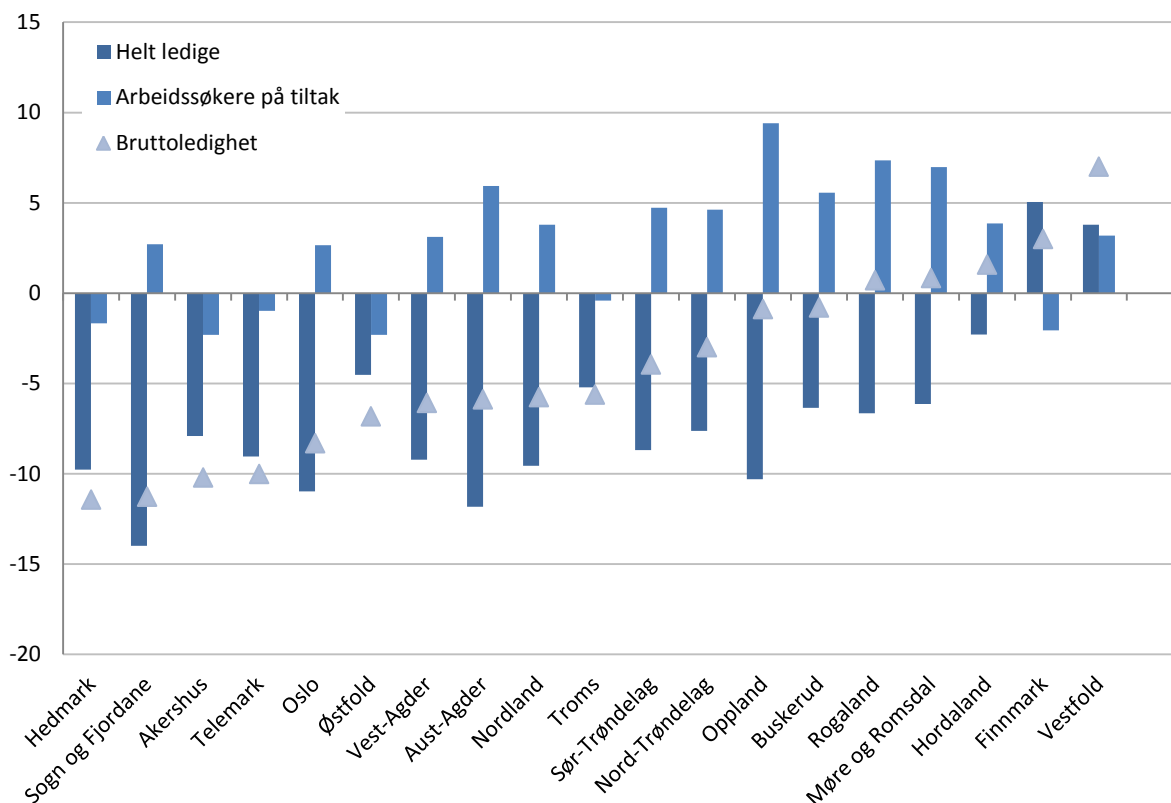
Nedgang i bruttoledigheten i Oslo-regionen og på Vestlandet

I april gikk bruttoledigheten ned i Rogaland for femte måned på rad, justert for normale sesongvariasjoner. Hordaland og Møre og Romsdal hadde nedgang for fjerde måned på rad. Vi ser altså nå en bedring på arbeidsmarkedet i fylkene som de siste årene har vært rammet av nedbemanningene i oljebransjen. Bruttoledigheten økte i fire fylker i april, mens den var stabil eller gikk ned i de andre fylkene.³ Bruttoledigheten økte mest i Finnmark og falt mest i Sogn og Fjordane. Tabell 2 i tabellvedlegget viser den sesongjusterte utviklingen i fylkene fra og med april 2016.

Vestfold (7 %), Finnmark (3 %), Hordaland (2 %), Møre og Romsdal og Rogaland (begge med 1 %) er fylkene med økning i bruttoledigheten sammenliknet med april i fjor. Hedmark og Sogn og Fjordane (begge -11 %) har hatt den største nedgangen (figur 9).

Rogaland har fortsatt høyest bruttoledighet målt som andel av arbeidsstyrken, med 5,2 prosent. Sogn og Fjordane har lavest bruttoledighet, med 2,1 prosent av arbeidsstyrken (figur 10).

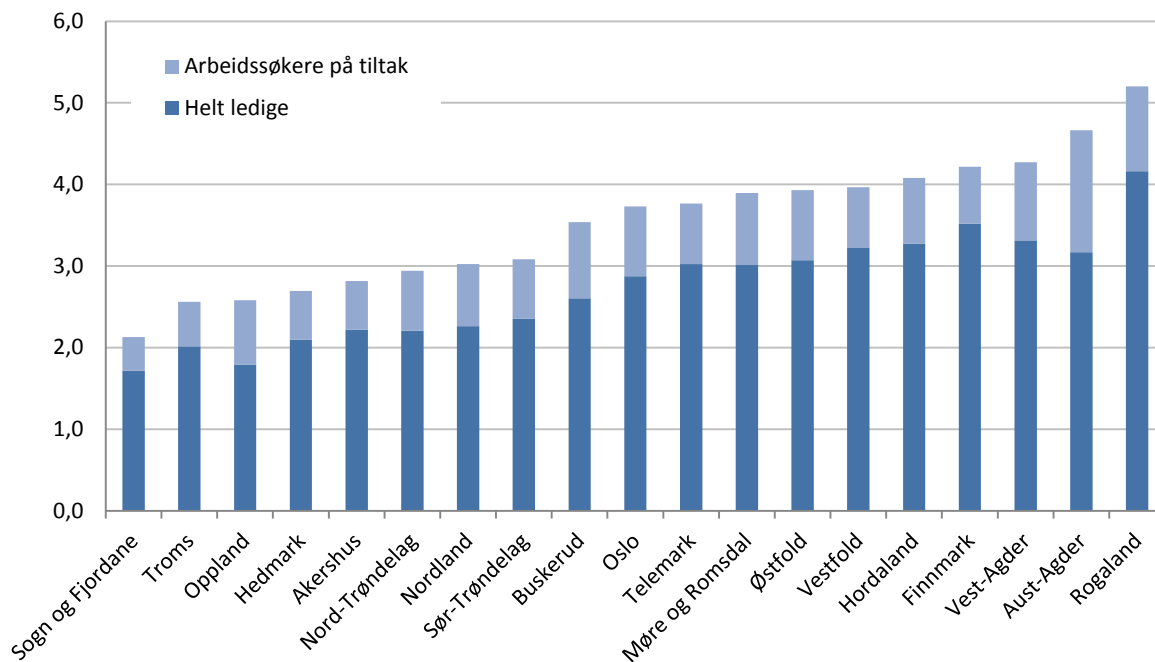
Figur 9. Prosentvis endring i bruttoledigheten dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fylke. April 2016 – april 2017

Kilde: NAV

³ Vi har her definert økning som en vekst på minst 0,5 prosent siste måned, og samtidig minst 15 personer.

Figur 10. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. April 2017

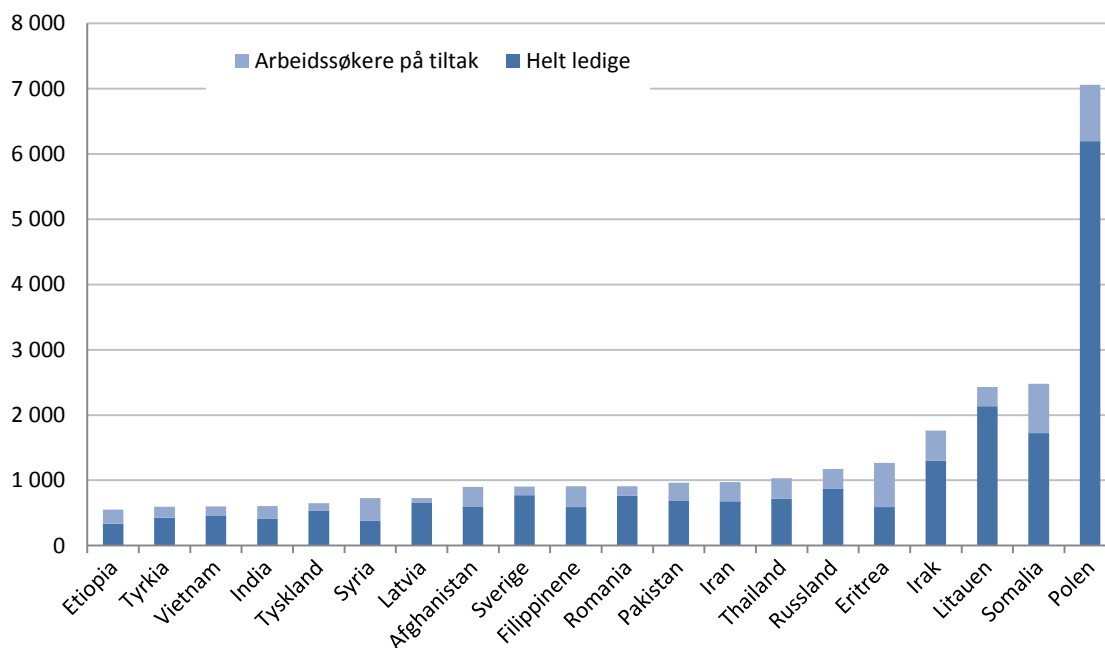

Kilde: NAV

Ledigheten blant innvandrere

41 100 (41 prosent) av de som var helt ledige eller arbeidssøkere på tiltak i april er innvandrere. Figur 11 viser de 20 fødelandene hvor flest av de ledige innvandrerne kommer fra. Personer fra disse 20 landene utgjør 66 prosent av de ledige innvandrerne. I april var Polen (7 100), Litauen (2 500) og Somalia (2 400) de tre vanligste landbakgrunnene blant ledige innvandrere.

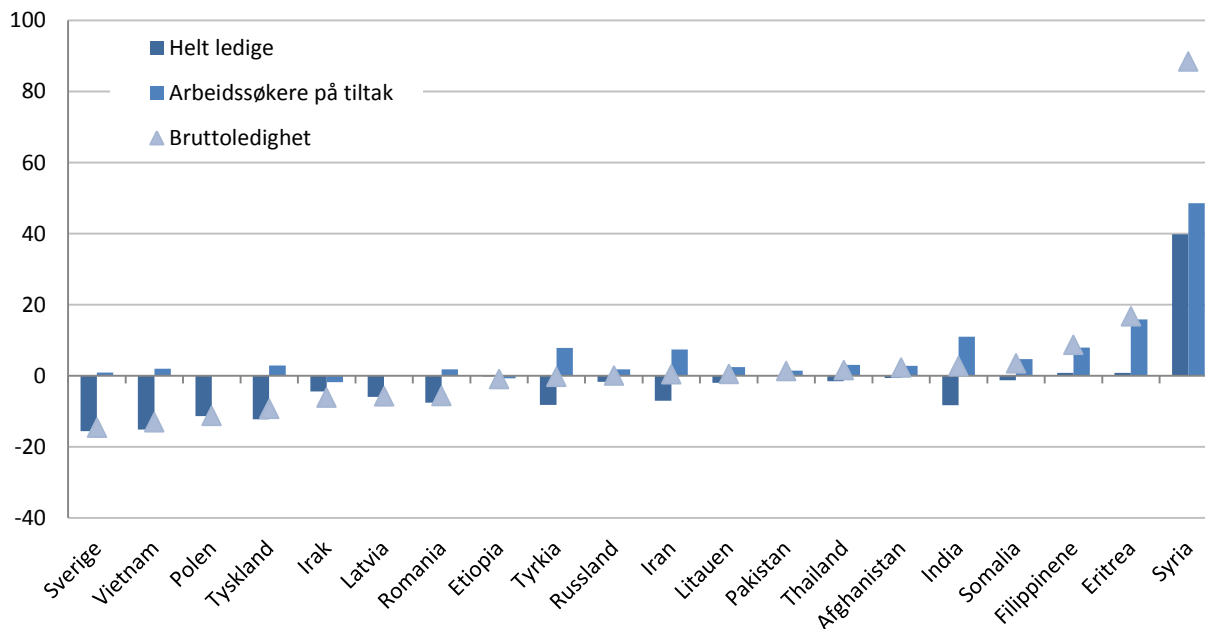
Figur 11. Bruttoledighet dekomponert i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. Antall personer. 20 vanligste fødeland er vist. April 2017.

Kilde: NAV

Bruttoledigheten har økt mest for personer som er født i Syria (88 %), Eritrea (17 %) og Filippinene (9 %) det siste året (se figur 12). For personer født i Sverige har bruttoledigheten falt med 15 prosent i samme periode.

Figur 12. Prosentvis endring bruttoledighet, dekomponert i endring i helt ledige og arbeidssøkere på tiltak, etter fødeland. April 2016 - april 2017

Kilde: NAV

Spesielle forhold

Påskene fører til at det ofte er knyttet ekstra usikkerhet til ledighetstallene, også de sesongjusterte, for mars og april. I fjor falt påskene i mars, og tallene for april i fjor ble derfor ikke påvirket av påskene. Månedsoppdateringen for april i år ble gjort en uke etter påske. Siden færre registrerer seg som arbeidsledige i påskene enn ellers og frister for innsending av meldekort er annerledes ved høytiden, kan dette ha påvirket ledighetstallene slik at det blir noe færre registrert ledige enn om det ikke hadde vært påske. NAVs sesongjustering av ledighetstall tar ikke eksplisitt hensyn til påskens plassering, det er sesongjustert månedstall. Det kan spesielt ha påvirket tallet på helt ledige med arbeidssøkervarighet på under 4 uker som trolig ville vært noe høyere hvis påskene hadde falt i mars.

Tabellvedlegg

Tabell 1. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak etter yrkesbakgrunn. April 2016 – april 2017. Sesongjusterte tall

	apr. 16	mai. 16	jun. 16	jul. 16	aug. 16	sep. 16	okt. 16	nov. 16	des. 16	jan. 17	feb. 17	mar. 17	apr. 17
Ledere	1 281	1 281	1 344	1 379	1 344	1 351	1 355	1 359	1 413	1 396	1 373	1 413	1 418
Ingeniør- og ikt-fag	8 798	8 999	9 062	9 179	9 351	9 498	9 672	9 807	9 942	9 514	9 303	9 105	8 889
Undervisning	2 090	2 087	2 110	2 066	1 932	2 071	2 107	2 100	2 067	2 062	2 096	2 129	2 156
Akademiske yrker	1 639	1 650	1 653	1 648	1 669	1 683	1 688	1 689	1 707	1 719	1 732	1 718	1 717
Helse, pleie og omsorg	6 288	6 328	6 407	6 379	6 319	6 358	6 483	6 531	6 565	6 591	6 562	6 523	6 550
Barne- og ungdomsarbeid	5 187	5 203	5 227	5 313	5 264	5 346	5 290	5 200	5 249	5 118	5 117	5 017	5 017
Meglere og konsulenter	3 338	3 379	3 344	3 328	3 371	3 379	3 385	3 431	3 517	3 424	3 407	3 432	3 408
Kontorarbeid	9 499	9 611	9 538	9 491	9 435	9 451	9 573	9 609	9 610	9 497	9 490	9 365	9 253
Butikk- og salgsarbeid	11 087	11 234	11 235	11 169	11 140	11 032	11 009	11 030	11 011	10 875	10 779	10 686	10 622
Jordbruk, skogbruk og fiske	1 981	1 982	1 967	1 973	1 948	1 968	1 939	1 984	1 979	1 974	1 946	1 920	1 946
Bygg og anlegg	11 880	11 708	11 729	11 664	11 581	11 105	10 934	10 994	10 647	10 577	10 445	10 355	10 420
Industri-arbeid	13 085	13 153	13 224	13 318	13 283	13 183	13 240	13 144	12 920	12 812	12 569	12 286	12 142
Reiseliv og transport	9 397	9 400	9 484	9 441	9 406	9 321	9 330	9 397	9 463	9 442	9 354	9 221	9 117
Serviceyrker og annet arbeid	9 996	10 096	10 084	10 068	10 025	9 961	9 932	9 998	9 967	9 987	9 906	9 813	9 734
Ingen yrkesbakgrunn eller uoppgitt	5 271	5 201	5 336	5 328	5 313	5 260	5 187	5 052	4 954	4 933	4 897	5 022	4 825

Kilde: NAV

Tabell 2. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og arbeidssøkere på tiltak etter fylker. April 2016 – april 2017. Sesongjusterte tall

	apr. 16	mai. 16	jun. 16	jul. 16	aug. 16	sep. 16	okt. 16	nov. 16	des. 16	jan. 17	feb. 17	mar. 17	apr. 17
Østfold	5 869	5 882	5 894	5 819	5 826	5 621	5 624	5 618	5 533	5 647	5 522	5 507	5 475
Akershus	9 620	9 509	9 576	9 432	9 431	9 297	9 316	9 137	9 131	9 019	8 967	8 753	8 667
Oslo	14 815	14 746	14 736	14 605	14 578	14 451	14 465	14 304	14 242	14 131	13 938	13 876	13 593
Hedmark	2 815	2 797	2 787	2 743	2 695	2 665	2 605	2 564	2 523	2 479	2 573	2 495	2 494
Oppland	2 371	2 353	2 362	2 338	2 394	2 389	2 374	2 337	2 292	2 292	2 325	2 338	2 349
Buskerud	5 001	4 930	4 925	4 956	4 964	4 917	4 998	4 990	5 054	4 945	4 930	4 937	4 964
Vestfold	4 549	4 702	4 728	4 750	4 702	4 717	4 763	4 822	4 849	4 868	4 868	4 901	4 870
Telemark	3 533	3 541	3 467	3 440	3 406	3 342	3 320	3 296	3 250	3 261	3 313	3 216	3 178
Aust-Agder	2 804	2 876	2 905	2 988	2 807	2 790	2 779	2 785	2 741	2 670	2 651	2 650	2 644
Vest-Agder	4 248	4 327	4 307	4 258	4 207	4 164	4 184	4 192	4 147	4 058	4 009	3 961	3 988
Rogaland	13 216	13 452	13 621	13 886	13 915	13 819	13 848	14 032	13 938	13 760	13 610	13 389	13 348
Hordaland	10 872	11 014	11 133	11 308	11 313	11 302	11 375	11 698	11 736	11 543	11 266	11 127	11 057
Sogn & Fjordane	1 272	1 192	1 235	1 213	1 130	1 225	1 226	1 230	1 234	1 134	1 196	1 194	1 130
Møre & Romsdal	5 182	5 218	5 182	5 266	5 279	5 389	5 449	5 514	5 537	5 527	5 467	5 329	5 228
Sør-Trøndelag	5 166	5 171	5 211	5 171	5 225	5 262	5 310	5 274	5 215	5 084	5 099	4 952	4 969
Nord-Trøndelag	2 033	2 041	2 017	1 972	1 948	1 995	1 973	1 981	1 986	1 940	1 914	1 946	1 974
Nordland	3 833	3 855	3 827	3 804	3 759	3 761	3 705	3 774	3 708	3 744	3 652	3 649	3 621
Troms	2 236	2 233	2 209	2 190	2 128	2 187	2 209	2 263	2 287	2 204	2 145	2 139	2 114
Finnmark	1 555	1 566	1 545	1 574	1 466	1 502	1 539	1 515	1 423	1 573	1 527	1 565	1 605

Kilde: NAV